

דף קשר לרבני מחוז ירושלים 1

תאור: פעילות שהתקיימה בית הספר דרך יהודית בדולב, ובבית הספר רמת מודיעים בחשמונאים בשנת העיבור תשס"ג. הפעילות היתה אחת ממבצעי "תורה לשמה" שהתקיימו בבית הספר באותה שנה.

מטרות: לנצל את שנת העיבור להכרת הלוח העברי. לעודד יצירה, לימוד עצמי והכרות עם מושגי יסוד ביהדות.

- חלקי הפעילות:** הפעילות היתה בנויה ממספר מרכיבים.
1. חידון בנושא הלוח העברי. התלמידים קבלו חוברת לימוד והתקיים חידון בית ספרי על החומר.
 2. המלצה ללימוד בכיתות. ערכתי טבלת נושאים הקשורים ללוח השנה אשר ביקשתי מהמחנכים ללמד במשך השנה. חלק מהנושאים נלמדו דרך ההלכה היומית וחלק המסגרות אחרות.
 3. תחרות עבודות.

סיכום: לדעתי המרכיב המעניין והמוצלח ביותר הוא העבודות. כאשר פותחים בפני התלמידים מגוון אפשרויות של הגשת עבודה, כל תלמיד יכול למצוא את הנושא ושיטת ההגשה המתאימים לו. כל צוות בית הספר נהנה מהיצירות של התלמידים.

לפניכם ההצעה שערכתי לפני קיום החידון ותחרות העבודות. בפועל היו שינויים קטנים בחלק מהמרכיבים.

פעילות בנושא הלוח העברי (הצעה)

1. חידון-

- א. חוברת לימוד.**
החוברת תכלול בעז"ה:
- א. טבלאות של חגים (שמות, תאריכים, מצוות מיוחדות לכל חג, מקור החג, מספר הימים של כל חג וחג וכו').
 - ב. טבלאות של תעניות השנה (שמות, תאריכים, טעם התענית, דינים-איסורים, מקור התענית, תחילת התענית וכו').
 - ג. חודשי השנה: מספר הימים שבכל חודש, מספר החודשים, שמות החודשים.
 - ד. השנה בלוח העברי: מספר הימים שבשנה, כיצד מודדים שנה בלוח העברי, עיבור שנה, סיבה לעיבור. שנה שלמה, כסדרה וחסרה. דינים וענינים נוספים לכתות ה' – ו'.
 - ה. החודש: משניות נבחרות ממסכת ראש השנה, קידוש החודש בימי הסנהדרין, המשואות, השליחים וכו'.
 - ו. דיני ראש חודש וקידוש לבנה מחוברת הלכה יומית.

ב. החידון: לקראת חופשת פסח נקיים בעז"ה חידון על החומר הנ"ל.

פריסת הנושא תהיה בעז"ה לפי התאריכים הבאים:

פרסום תחרות כתיבת העבודות: פורים קטן.

חלוקת החומר לחידון: כ"ח אדר א'.

תזכורת (לחידון ולעבודות): לאחר פורים.

עבודות יוגשו עד: יום שישי כ"ד אדר ב'.

החידון וחלוקת הפרסים לעבודות מצטיינות יתקיימו: ביום שישי ב' ניסן.

2. חלוקת הנושאים לפי רמות על פי הטבלה הבאה:

נושא	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	הערות
שמות החודשים	X	X	X	X	X	X	
מספר הימים בכל חודש			X	X	X	X	
שנה שלמה, חסרה, כסדרה			X	X	X	X	
מספר השבועות בשנה				X	X	X	
השוואה בסיסית בין הלוח העברי ללוח הלועזי והמוסלמי		X	X	X	X	X	
סדר קידוש החודש בימי הסנהדרין (הסבר כללי)	X	X	X	X	X	X	
קביעת הלוח על ידי הלל השני			X	X	X	X	
השלוחים והמשואות	X	X	X	X	X	X	
כיצד נראה הירח בראש חודש, באמצע החודש ובסוף החודש	X	X	X	X	X	X	
אלו פרשיות מתחברות כשיש צורך					X	X	
מדוע צריך לעבר את השנים		X	X	X	X	X	
מספר הימים בשנה				X	X	X	
איזה חודש מוסיפים בשנה מעוברת	X	X	X	X	X	X	
באיזה אדר חוגגים את פורים	X	X	X	X	X	X	
פורים קטן	X	X	X	X	X	X	
יום הולדת באדר בשנה מעוברת	X	X	X	X	X	X	
כמה ימי ראש חודש בכל חודש?				X	X	X	
דיני ראש חודש				X	X	X	
הסבר פעולת הירח, השמש וכדור הארץ				X	X	X	
משניות מסכת ראש השנה בענין קידוש החודש				X	X	X	

3. תחרות עבודות.

האפשרויות שפרסנו בפני התלמידים מופיעים בדפים המצורפים. נקודות חשובות:

א. הנושאים שפרסמנו היו בגדר הצעה בלבד. כל תלמיד אשר ביקש לעבוד בשיטה או שונה או לעבוד על נושא אחר הקשור לנושא היה צריך לקבל אישור מחנך או רב בית הספר. ברוב המקרים אישרנו את הנושאים ודרכי ההגשה השונים.

ב. הקמנו "פינת עיון" בכניסה לבית הספר, ובו העמדנו לרשות התלמידים ספרים, אנציקלופדיות, צילומי מאמרים ועוד עוזרים לעבודות. מעל פינת העיון הדפסתי את הנושאים (שבעמודים המצורפים) בגודל 3A.

ג. הצורה בה פרסנו את העבודות גובשה לשם מתן אפשרות לכל תלמיד לבטא את הצד החזק שלו- יצירתיות או עיון. (כמובן שגם העבודות היצירתיות היו דרישות בתוכן).

בס"ד

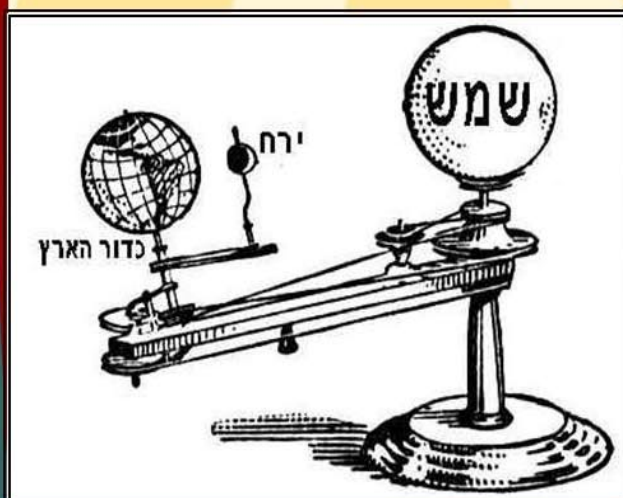
תחרות עבודות

בנושא

הלוח העברי

למי מיועד? ילדי כיתות ג' – ו' מוזמנים להשתתף.
מתי? יש להגיש את העבודות למורה עד יום שישי
כ"ד אדר ב'

מה הנושאים? רשימת נושאים מפורטת תחולק
בכיתות (נושאים שאינם מופיעים ברשימה צריכים
לקבל אישור מהמורה!)

העבודות המצטיינות
יזכו בפרסים!
(פרטים יבואו בקרוב...)

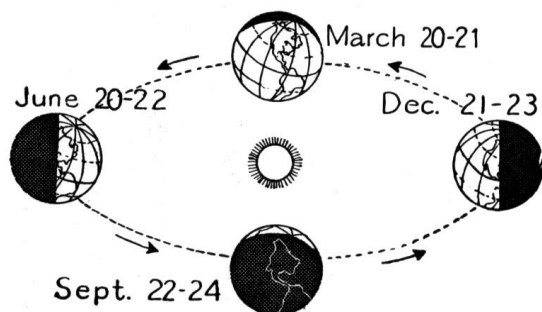
בס"ד

נושא 1 - יחידות הזמן - שעות, ימים, שבועות, חדשים ושנים.

המטרה: ללמוד ולתאר את אופן מדידת יחידות הזמן השונות ואת השפעתן על חיינו.

שאלות מנחות-

על פי מה נמדד כל יחידה ויחידה? האם יש הבדל בין הדרך בה היא נמדדת בהלכה לבין הדרך בה היא נמדדת על ידי אומות העולם?
מה משמעותה של היחידה על חיינו כבני אדם, ועל חיינו כיהודים (מצוות...)
מה ההבדל בין ימים, חדשים ושנים לבין השבוע?

נושאים קשורים:

מדוע יש הפרשי זמנים בין מקומות שונים בעולם?
קו התאריך הבינלאומי (כיתות ה' ו' בלבד). (ישיבת מיר
בימי מלחמת העולם השנייה)
השאלות ההלכתיות לאדם שטס לחלל (שבת, ימים וכו').
שעות האור והעונות במקומות שונים בעולם.

אפשר להגיש עבודה זו בכתב או כמצגת Power Point, יש לכלול תמונות או ציורים.

מקורות: אנציקלופדיה, חוברת הלכה יומית, ספרי הלכה.

נושא 2 - הלוח העברי

המטרה: ללמוד ולתאר את יסודות הלוח העברי, ואת ההבדלים בין הלוח שלנו ללוח של עמים אחרים.

שאלות מנחות-

כיצד פועל הלוח העברי?

על מה מבוסס הלוח העברי?

כיצד הלוח העברי מוצא את האיזון בין השמש לירח?

במה שונה הלוח העברי מהלוח המוסלמי והנצרי?

נושאים קשורים:

כיצד פועל הלוח הסיני?

השימוש בתאריכים לועזיים בהלכה.

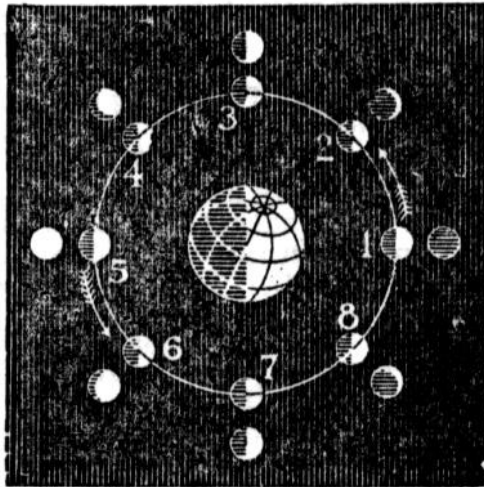
כיצד נדע מתי יש שנה מעוברת?

כיצד קבעו שנים מעוברות בימי בית המקדש?

האם מותר להשתמש בתאריכים לועזיים?

אפשר להגיש עבודה זו בכתב, כמצגת Power Point, או כדגמים של הגופים (שמש, ירח וכדור הארץ) המהווים גורמים משפיעים בקביעת כל לוח.

מקורות: אנציקלופדיה, חוברת הלכה יומית, רמב"ם הלכות קידוש החודש.

נושא 3 - קידוש החודש

המטרה: אתה חבר בבית הדין הגדול שבירושלים ועליך לשכנע אנשים לבוא להעיד בבית הדין על ראיית הלבנה. הכן פרוספקט (פרסום) המשכנע אנשים לבוא ולהעיד.

אתה יכול לכלול בו את הדברים הבאים:

1. כיצד מקדשים את החודש על פי העדים?
2. מדוע חשוב לבוא ולהעיד?
3. מה צופה לאנשים שיגיעו לירושלים להעיד (כיצד יקבלו את פניהם)?
4. מה צריך לעשות בשבת?
5. כיצד להצטייד לקראת הדרך לירושלים?
6. אלו שאלות יישאלו הבאים על ידי בית הדין?
7. כיצד פרסמו את הכרזת ראש חודש?

נושאים קשורים:

מה עשו בימים שחיכו בהם לעדים? (האם הימים האלו נחשבו ראש חודש מספק, או לא?)
כיצד נהגו במקומות שהעדים לא הגיעו אליהם בזמן? (לפני החגים)
מה קרה אם בית דין טעה? שינה את דעתו?
מה קרה עם העדים שקרו? טעו? האם היו מקרים כאלו?

רצוי לערוך את העבודה כפרוספקט. אפשר להוסיף גם "פוסטרים" נלווים.

מקורות: משניות מסכת ראש השנה פרקים א' וב', אנציקלופדיה.

נושא 4 - קידוש החודש

המטרה: כתוב סיפור המתאר את כל ההתרחשויות בירושלים מנקודת מבטו של אדם הבא להעיד על ראיית הלבנה.

שאלות מנחות:

מה עובר על האדם? כיצד עוברת עליו הדרך? כיצד מתיחסים אליו בירושלים?

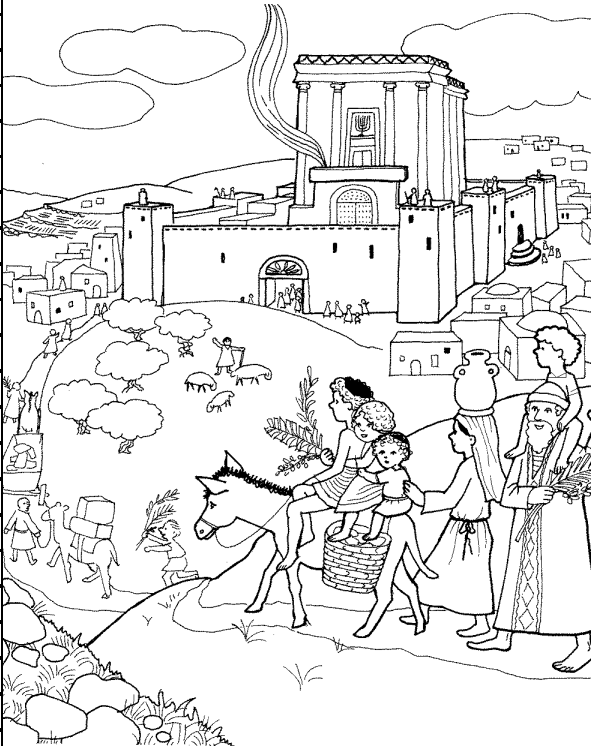
אלו שאלות שואלים אותו?

מה הוא רואה מסביבו?

יש לכלול כמה שיותר פרטים מתוך משניות ראש השנה פרקים א' וב'.

אפשר להגיש את העבודה בכתב.

מקורות: משניות ראש השנה פרקים א' וב'.

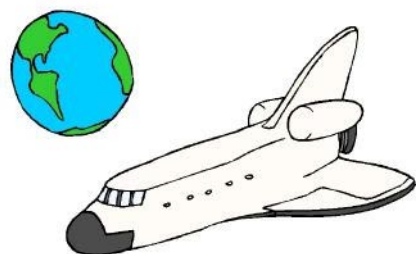

נושא 5 - שבת בחלל

המטרה: ללמוד ולתאר את השאלות ההלכתיות שהעלה אילן רמון בטיסתו לחלל, וללמוד את הדעות בהלכה לפתרונן.

שאלות מנחות-

תאר את האופן בו מעבורת החלל קולומביה עקף את כדור הארץ (מהירות, כיוון וכו').

מהן השאלות ההלכתיות העולות מכך?
אלו פתרונות הלכתיות ניתנו על ידי פוסקי הלכה?
באלו מקומות בכדור הארץ ישנן בעיות דומות לאלו שנשאלו על ידי אילן רמון? כיצד הכריעו במקומות אלו?

מקורות-

עיתונים, אנציקלופדיה, (נשתדל גם לצלם חומר על הנושא הזה למעוניינים).

אפשר להגיש את העבודה בכתב, כמצגת Power Point, או כמאמר עיתון.